

הגיגי פרשה והלכה

העלון המשפחתי לתושבי גבעת שמואל לעיון בפרשה ובהלכה סביב שולחן השבת
לע"נ הרב שמעון בן שמחה ע"ה ולע"נ רבקה בת יוסף ע"ה

פרשת "ויצא"

"וגללו את האבן מעל פי הבאר"

התורה מספרת כיצד הרועים לא יכלו לגלול את האבן מעל פי הבאר וכיצד יעקב גלל אותה ושוב החזירו את האבן על פי הבאר כפי שהייתה .

האם לא היה מספיק לספר רק שיעקב פגש את רחל על יד הבאר מבלי לפרט את כל סיפור גלילת האבן ?

הרמב"ן מציג שתי תשובות לשאלה זו.

התשובה האחת טוענת כי סיפור גלילת האבן שנעשתה ע"י יעקב לבד ללא עזרת הרועים (למרות שבא מהדרך והיה עייף מאוד ולמרות שהאבן הייתה גדולה ואי אפשר לגללה לבד אלא רק עם התקבצות כל הרועים) באה להראות שהקב"ה מלווה את יראיו ומחזק את כוחם באופן יוצא דופן.

בתשובה השנייה אומר הרמב"ן (ע"פ המדרש) שכל הסיפור הזה קרה כדי לרמוז ליעקב שהקב"ה ייתן לבניו בית מקדש (שהיא ה"באר" שממנה שותים כל העדרים) ויעלו אליו שלוש פעמים בשנה ("והנה שם שלשה עדרי צאן") וישאבו קדושה ואמונה .

בדרך הזו הרואה בבאר כסמל הלכו פרשנים רבים .

יש שראו את הבאר ש"רובצים עליה שלשה עדרי צאן" כסמל לתורה המורכבת מפשט רמז ודרש ורק אחר הסרת ה"אבן" – ההשפעות של החומריות והגשמיות אפשר להגיע לחלק הרביעי של התורה שהוא ה"סוד".

פרשנים אחרים ראו בבאר כסמל לבית הכנסת ועליו "שלשה עדרי צאן" שהם שלשת העולים לתורה וה"אבן" המכסה את הבאר היא הסמל למניעות שמערים "היצר" בתפילה וכאשר מתאספים שם "כל העדרים" דהיינו כאשר יש מניין אפשר בכח הציבור לגלול את "האבן" – לסלק את המניעות והמחסומים לתפילה.

חכמי הסוד ראו ב"שלשת עדרי הצאן" רמז לשלשת העולמות "בריאה" (עולם הנשמות), "יצירה" (עולם המלאכים), "עשיה" (העולם הגשמי שלנו ושורשו הרוחני) אשר "הבאר", מקור השפע האלוקי יורד מהם ומשקה את העולם אבל עדיין יש עליו "אבן" כלומר קיימים דינים והסתרת האלוקות (ברמות דקות) בעולמות הללו (פרט לעולם ה"אצילות" שבו אין כל הסתרה ודין).

פרט אחד לא זכה כל כך בהרחבה להתייחסות של הפרשנים. מדוע על הרועים נאמר "וגללו את האבן" ואילו אצל יעקב נאמר "ויגל את האבן" ולא "ויגללו" ?

כאמור "האבן" מסמלת את הצד הגשמי והחומרי של החיים. הרועים "גוללים" את האבן כלומר לדעת הרועים (אומות העולם) אי אפשר להגיע לאלוקות (לבאר) מבלי לסלק מעליך את הגשמיות והחומריות ולכן לדעתם רק ע"י התנזרות מהחיים (כפי שאמורים לעשות הנזירים הנוצריים) אפשר להגיע לקדושה. מאידך, יעקב – עם ישראל לא "גולל" את האבן ומסלק את ההנאות הגשמיות אלא "ויגל את האבן", "ויגל" – מלשון גילוי, הוא מגלה את האלוקות בתוך "האבן" – בתוך החיים הגשמיים, כלומר חי חיי אישות אבל בקדושה, מרוויח כסף אבל בקדושה, אוגר רכוש אבל בקדושה, אוכל ונהנה אבל בקדושה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת :

הרב שמעון בן שמחה ע"ה, רבקה בת יוסף ע"ה, יפה בת שמעון ע"ה, בת שבע בת אפרים ע"ה, יוסף בן שלמה ע"ה, הרב שמחה בן אפרים ע"ה, זילפה בת יואב ע"ה, הרב אור שרגא בן שמואל ע"ה, הרב יוסף חיים בן יעקב ע"ה, מאשה מרים בת יצחק אריה ע"ה, שמואל בן איסר ישראל הכהן ע"ה.

מה למדנו ב "בית מדרש בוקר" המתקיים כל בוקר בין 8-10 ב "בית מתתיהו" ?

האם אפשר לקרוא קריאת שמע בכל תנוחה של הגוף או רק בישיבה ?

1. שו"ע – קורא מהלך או עומד או שוכב או רוכב אבל לא פרקדן (שוכב על הבטן) ולא שוכב על גבו.
2. רמ"א – מותר לקרוא כשהוא שוכב על צידו רק אם יש לו טורח לקום.
3. ילקוט יוסף – מותר לקרוא כשהוא שוכב על צידו (לגמרי) אבל לאדם בעל משקל גבוה וכבד מותר לקרוא גם אם הוא קצת מוטה לצידו.
4. משנ"ב, פסקי תשובות – יושב ברכב מותר לקרוא כדרכו אבל לנוהג ברכב אסור לקרוא תוך כדי הנהיגה.
5. שו"ע – אסור לרמוז בעיניו וכד' בפרשה ראשונה (ואהבת).

האם חובה לקרוא קריאת שמע עם הציבור אם כבר קראתי לפני כן ?

1. שו"ע – נכנס לביהכ"ס כאשר הציבור קורא ק"ש צריך לקרוא עימהם את הפסוק הראשון (שמע ישראל וכו'). אם נמצא בתפילה במקום שאסור להפסיק והציבור קורא ק"ש – ישים ידו על עיניו ויעשה עצמו כאילו קורא ק"ש.
2. שו"ע וילקו"י – אם נמצא בפסוקי דזמרא והציבור קורא ק"ש אסור לו להפסיק ולקרא (אך יעשה עצמו כאילו קורא).
3. משנה ברורה ע"פ אחרונים – אם נמצא בפסוקי דזמרא והציבור קורא ק"ש מותר לו להפסיק ולקרא אבל רק את הפסוק הראשון (שמע ישראל וכו').

ממתי אפשר לקרוא ק"ש של בוקר ?

1. לכתחילה ומצוה מן המובחר לקרותה מעט לפני "הנץ החמה" כדי שאת "שמונה עשרה" יתחילו ממש בשעת "הנץ החמה". ואם קם מאוחר יותר, מצוה לקרותה מוקדם ככל האפשר.
2. בשעת הדחק אפשר כבר "מעלות השחר" (יחד עם ברכותיה).

עד מתי אפשר לקרוא ק"ש של בוקר ?

1. מגן אברהם וילקו"י – עד 3 שעות זמניות מ "עלות השחר".
2. הגר"א - עד 3 שעות זמניות מ "הזריחה" (מהנץ).

האם מותר לומר שלום לפני התפילה ?

1. באופן עקרוני אסור ללכת לביתו של חבירו ולומר לו "שלום" לפני התפילה אבל יכול לומר לו "צפרא טבא" ואם פגש אותו באקראי יכול לומר לו "שלום" אבל עדיף לומר "צפרא טבא".
2. פסקי תשובות – מותר לומר מזל טוב, ברוך הבא, שבתא טבא (גוד שאבס), לפני התפילה אבל אסור לתת מתנה לפני התפילה.
3. משנ"ב – האיסור הוא לומר לחבירו "שלום" אבל אין איסור לאדם שטרם התפלל לענות "שלום" למי שהתפלל וברכו "שלום".

הודעות

1. חוג תהילים "תפארת אריאל" בע"ה בשבת במרכזי בשעה 13:00
2. "כולל יום השישי" קורא לך !!!!! בית מתתיהו 7:30 – 10:00
3. "בית מדרש בוקר" כל יום בבית מתתיהו 8:00 – 10:15 פתוח לכלל הציבור !!!!! 0525219169

כדאי לך לבקר באתר האינטרנט של הציבור הדתי
בגבעת שמואל

www.dationline.co.il

חידה

שני אנשים, אחד בספר בראשית ואחד בספר שמות שלחו דווקא בת או בנות (ולא בנים) לרעות את הצאן שלהם.

מיהם ?

מי מהם שלח גדולות ומי מהם שלח בת בגיל קטן יותר ומדוע ?

איך זה מסביר את הנשיקה המותרת ?
התשובה נמצאת באחד מפרשני התורה הנמצאים ב "מקראות גדולות"

תשובות לשלוח לכותב העלון מרדכי אפרתי

efratis@neto.net.il יוגרו פרסים יקרי ערך